

Маріупольській державний університет
Кафедра англійської філології

Затверджую

_____Ю. Г.Федорова
_____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Історія зарубіжної літератури
II курс

Для спеціальностей 035 Філологія та 014 Середня освіта спеціалізації
Мова та літератури (англійська), (німецька), (французька), (новогрецька),
(італійська)

Робоча програма з історії зарубіжної літератури для студентів спеціальності 035.04 Германські мови та літератури (англійська), (німецька); 035.04 Філологія (новогрецька мова); 014.02 Середня освіта. Мова та література (англійська), (німецька), (французька), (новогрецька), (італійська).

15 вересня 2020 р. – 12 с.

Розробник: Рибалка І.С., к.філол.н., доцент кафедри англійської філології

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри англійської філології.
Протокол від 15.09.2020 р. № 2

Завідувач кафедри англійської філології
_____ Ю.Г. Федорова
_____ 2020 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристик навчальної дисципліни
Кількість кредитів 6	Галузь знань Гуманітарні науки	Цикл фундаментальних дисциплін
	Напрямок підготовки 035.04 Германські мови та літератури; 035.04 Філологія; 014.02 Середня освіта.	
Змістових блоків – 6	035.04 Германські мови та літератури (англійська), (німецька); 035.04 Філологія (новогрецька мова); 014.02 Середня освіта. Мова та література (англійська), (німецька), (французька), (новогрецька), (італійська).	Рік підготовки – II
ІНДЗ – підготовка мультимедійного проекту		Семестр – III – IV
Загальна кількість годин – 180		
Тижневих годин для денної форми навчання: Аудиторних – 2 Самостійної роботи студента – 2		
	Освітньо-кваліфікаційний рівень : Бакалавр	Лекції
		32
		Практичні, семінарські
		28
		Самостійна робота
		80
		Індивідуальні завдання
		40
		Вид контролю: залік, іспит

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – сформувати у студентів систему орієнтуючих знань про літературу Європи епохи Середньовіччя, Відродження, 17 – 18 ст., першої половини 19 століття.

Завдання:

1) дати основи та навчити студентів застосуванню історико-теоретичного методу дослідження світового літературного процесу, інших літературознавчих методів та підходів, які застосовуються при вивченні розвитку європейської літератури;

- 2) надати уявлення про специфіку етапів літературного розвитку Європи, що вивчаються, в контексті культури, про найвищі досягнення зарубіжної літератури даного періоду;
- 3) навчити студентів основам аналізу творів європейських письменників епохи Середньовіччя, Відродження, 17 та 18 століть, першої половини 19 століття;
- 4) надати необхідну підготовку до проведення занять у середній школі по вивченню життя та творчості письменників цієї епохи.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- періодизацію літератури епохи Відродження та літератури 17 – 19 століть;
- особливості кожного періоду;
- найвидатніших представників кожного періоду, особливості їхньої творчості;
- найвідоміші художні тексти, їх зміст.

вміти:

- охарактеризувати епоху або період;
- прослідкувати еволюцію творчості та світосприйняття письменника;
- інтерпретувати художній твір, визначаючи його тематику, проблематику, ідейний зміст;
- розрізняти літературні жанри;
- володіти термінологічним апаратом літературознавства.

3. Програма навчальної дисципліни.

Змістовий модуль I

Література епохи Середньовіччя

Тема 1. Загальна характеристика літератури Середньовіччя. Героїчний епос.

Загальна культурна картина епохи Середньовіччя. Латинська література. Героїчний архаїчний епос раннього Середньовіччя. Типологія героїчного епосу. Ірландський епос. Скандинавська література. Західноєвропейський героїчний епос. «Пісня про Роланда», «Пісня про мого Сіда», «Пісня про Нібелунгів».

Тема 2. Лицарська література. Міська та народна література.

Лицарство та лицарська література. Провансальська лірика. Творчість Б. де Вентадорна. Мінезанг. Творчість В. Фогельвейде. Лицарський роман. Ле Марії Французької. Міська література: причини виникнення, специфіка, жанри. Театральне мистецтво й особливості жанрів середньовічного театру. Народна література. Балади. Особливості розвитку національних літератур.

Змістовий модуль II

Література доби Відродження

Тема 3. Епоха Відродження. Відродження в Італії.

Загальна характеристика епохи Відродження: жанри, етапи, тематика. Особливості італійської літератури епохи Відродження. Раннє Відродження. Творчість Данте. Нова людина епохи Відродження. Творчість Петрарки. Оповідальний стиль епохи Відродження. Творчість Д. Боккаччо.

Тема 4. Література Відродження у Франції.

Причини французького Відродження. Специфіка та жанрове різноманіття літератури Раннього Відродження. «Гаргантюа та Пантагрюель» Ф. Рабле - перший великий роман Нового часу. Ф. Війон – легендарний поет Франції. Поезія Плеяди.

Тема 5. Північне Відродження. Література Відродження в Іспанії та Португалії.

Особливості Відродження в Нідерландах. Е. Роттердамський та його вплив на розвиток гуманістичної думки в Європі. «Похвала дурості»: ідейно-художня своєрідність. Особливості іспанського та португальського гуманізму. Жанрова своєрідність іспанської літератури. Роман і його жанрові різновиди. Етапи творчості Сервантеса.

Тема 6. Література Відродження в Англії – загальні тенденції.

Політичний та соціальний фон літератури Відродження. Томас Мор як перший англійський гуманіст. Поезія та драма Ренесансу. Періоди творчості В. Шекспіра. Драматичні твори. Сонети. Особливості мови В. Шекспіра. Місце Шекспіра у світовій драматургії та доля його спадку в культурі Нового часу.

Змістовий модуль III

Література 17 ст. в європейських країнах

Тема 6. Загальна характеристика європейської літератури XVII століття.

Основні тенденції розвитку літератури в європейських державах. Художні напрямки в літературі XVII століття: ренесансний реалізм, класицизм, бароко. Література Франції: загальна характеристика. Етапи розвитку французької літератури XVII століття. Творчість Мольєра, Расіна, Корнеля. Афоризми Ларошфуко. Література Іспанії XVII століття. Драматургія Л. де Вега.

Тема 7. Англійська література 17 століття.

Розвиток англійської літератури в 17 столітті. Основні напрямки в поезії. Метафізична поезія. Творчість Джона Донна. Неокласицизм. Творчість Бена Джонсона. Джон Мільтон та його «Загублений рай». Розвиток драми. Тенденції розвитку прози в 17 столітті.

Змістовий модуль IV

Література Просвітництва

Тема 8. Література XVIII в і рух Просвіти. Основні напрямки літератури епохи Просвіти.

Історико-культурні процеси XVIII століття. Просвітницький романтизм. Реалізм. Сентименталізм.

Тема 9. Просвіта в Англії. Творчість Д. Свіфта.

Розвиток англійської літератури в 18 столітті. Особливості Просвіти в Англії. Етапи розвитку літератури Просвіти. Творча діяльність Олександра Поупа та Самюеля Джонсона. Тенденції розвитку прози та драми. Джонатан Свіфт – перший романіст 18 століття.

Тема 10. Англійський роман 18 століття.

Творчість Д. Дефо. Сентименталізм. С. Річардсон - основоположник побутового психологічного роману. Творчість Г.Філдінга. Сатиричні романи Т. Смолета. Творчість Л.Стерна й О. Голдсмита

Тема 11. Особливості літератури французької Просвіти.

Французька література першої половини XVIII століття: Творчість Лесажа, Мариво, Прево, Монтеск'є. Літературний рух у Франції в другій половині XVIII століття. Розвиток сентименталізму. Література передреволюційної епохи. Творчість Ш. де Лакло, Бомарше. Жанрові особливості філософської сатири. Вольтер і його філософські повісті. Вольтер як голова французьких просвітителів. Основні етапи творчості. Світогляд Вольтера. Загальна характеристика творчості Д. Дідро. Романи Д. Дідро. Суспільно-політичні та естетичні погляди Д. Дідро. Життя та етапи творчості Руссо. Суспільно-політичні та філософські погляди. Художні особливості прози Руссо.

Тема 12. Рух Просвіти в Німеччині.

Специфіка просвітительського класицизму в Німеччині. Періоди німецької просвітницької літератури. Естетичні погляди і творчість Г. Лесінга. Література періоду "Бури і натиску". Проблема "Веймарського класицизму". Творчість Ф. Шилера. Історична тематика драматургії Шилера. Гете. Значення творчості Гете в розвитку німецької культури.

Тема 13. Основні тенденції розвитку поезії та драматургії в 18 столітті.

Творчість Р. Бернса. Драматургія Р. Шерідана.

Змістовий модуль V

Література європейського Романтизму

Тема 14. Романтизм як художній напрямок та метод.

Різні значення терміну «романтизм». Романтизм як світовідчуття, літературний напрямок і художній метод. Соціально-історичні і естетичні передумови романтизму. Філософські основи романтизму. Романтична концепція особистості. Теорія «генія». Романтична іронія як можливість піднятися «над всім обумовленим» (Фр. Шлегель); зняття напруги між реальним і ідеальним світами; виявлення авторського сумніву в торжестві романтичного ідеалу. Жанрова система романтизму. Розквіт лірики. Музикальність як зовнішня організуюча словоформа і внутрішня пульсація душі. Допущення будь-яких відхилень від норми: збої в розмірі, білий вірш. Популярність поеми, фрагмента, роману. Відмова від жанрових канонів.

Тема 15. Романтизм в Німеччині. Їєнська школа. Творчість Новаліса. Гейдельбергська школа. Творчість Гофмана.

Суспільно-політична атмосфера в Німеччині на рубежі 18 – 19 століть. Їєнська школа. Фрідріх Шлегель як теоретик нового мистецтва. Творчий шлях Новаліса (1772 – 1801). «Генріх фон Офтердінген». Романтичний роман – експериментальний синтез поезії, філософії і науки. Інтерес до національного фольклору і характер його інтерпретації у письменників гейдельбергського кружка. Поняття «національного» як глибинно самотнього в етнічному змісті. Створення мистецтва, що виходить з національних джерел. Ернст Теодор Амадей Гофман (1776 – 1822). Основна риса поетики: синтетичність художніх вражень, об'єднання різних видів мистецтва. Музика як джерело поетичної метафори; асоціації з живописом і архітектурою. Філософія творчості у Гофмана. Тендітний баланс поетичного і гротескного, смішного і страшного.

Тема 16. Романтизм у Франції.

Джерела французького романтизму на межі 18 – 19 ст. Публіцистика Бональда і де Местра. Франсуа-Рене де Шатобріан (1768 – 1848). Еволюція його світогляду

і творчості. Боротьба Шатобріана з просвітительською ідеологією («Досвід про революції», «Геній християнства»), полеміка з ідеями руссоїзму. Релігія як прозріння й одкровення. Повісті «Рене» і «Атала». Художньо-естетичне новаторство Шатобріана. Альфред де Віні (1797 – 1863). Естетичні принципи письменника. Поезія. Історичний роман «Сен-Мар». Віктор Гюго (1802 – 1885). Рання лірика Гюго. Передмова до драми «Кромвель» – маніфест романтизму. Доказ драматичного характеру мистецтва нової епохи. Роман «Собор Паризької Богоматері». Система антитез. Конфлікт твору і символічна «кам'яна» мова архітектури. Роман «Дев'яносто третій рік». Двоїсте відношення до Комуни. Осуд терору. Альфред де Мюссе (1810 – 1857). «Сповідь сина століття». Роль історико-публіцистичного вступу до роману. Критика розбещених влад і згубних пристрастей сучасності. Руссоїстський мотив втечі до природного стану.

Тема 17. Романтизм у Англії. Творчість В. Блейка, лейкістів, Д.Г. Байрона, П. Б. Шеллі.

Передромантизм (Блейк, готичний роман) і романтизм в Англії. Національна специфіка і періодизація англійського романтизму, його двоїсте положення в англійській літературі. Англійський «здоровий глузд» і раціоналістична традиція як імунітет до романтизму. Романтизм як розмаїтість форм неприйняття буржуазного «здорового глузду». Категорії «простоти» у Вордсворта і «уяви» у Колріджа. Творчість Байрона – вершина романтичного індивідуалізму. Мода на романтизм. Подолання романтичного індивідуалізму у Байрона та Шеллі. Феномен історичного роману. Формула роману Вальтер Скотта. Скотт – вчитель нового покоління європейських романістів.

Змістовий модуль VI

Література американського Романтизму

Тема 18. Американський романтизм.

Проблеми вивчення літературної історії США. Колоніальний період американської літератури. Концепції американського романтизму. Ірвінг. Купер. По. Готорн. Вітмен. Мелвілл.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	У тому числі					Усього	У тому числі				
л		п	л	і	с	л		п	л	і	с	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль I												
Змістовий модуль I												
<i>Література епохи Середньовіччя</i>												
1. Загальна характеристика літератури Середньовіччя. Героїчний епос.	8	1	1		2	4	9	1			4	4

2. Лицарська література. Міська та народна література.	8	1	1		2	4	6				2	4
Змістовий модуль II <i>Література доби Відродження</i>												
3. Епоха Відродження. Відродження в Італії.	9	1	2		2	4	4	1	1			2
4. Література Відродження у Франції.	9	1	2		2	4	12	1	1		4	6
5. Північне Відродження. Література Відродження в Іспанії та Португалії.	9	1	2		2	4	8				4	4
6. Література Відродження в Англії – загальні тенденції.	10	2			2	6	7	1			2	4
7. Творчість В. Шекспіра.	12	2	2		6	2	7		1		4	2
Змістовий модуль III <i>Література 17 ст. в європейських країнах</i>												
8. Історико-літературний процес 17 століття.	3	1				2	5	1				4
9. Французька література 17 ст. П. Корнель, Ж. Расін, Ж.Б. Мольєр.	8	2	2		2	2	8	1	1		2	4
10. Іспанська література 17 ст. Л. де Вега.	7	1			4	2	6				2	4
11. Німецька література 17 ст.	5	1			2	2	4					4
12. Англійська література 17 ст.	8	2	2		2	2	6				2	4
Модуль II Змістовий модуль IV <i>Література Просвітництва</i>												
13. Література XVIII в і рух Просвіти. Основні напрямки літератури епохи Просвіти.	3	1				2	5	1				4
14. Особливості літератури французької Просвіти.	7	1	2		2	2	4					4
15. Рух Просвіти в Німеччині.	10	2	2		4	2	7		1		2	4
16. Просвіта в Англії. Творчість Д. Свіфта.	6		2		2	2	4					4
17. Англійський роман 18 століття.	10	2	2		4	2	5	1				4
18. Основні тенденції розвитку поезії та драматургії в 18 столітті.	7	1			4	2	2					2
Змістовий модуль V <i>Література європейського Романтизму</i>												
19. Романтизм як художній напрямок та метод.	5	1			2	2	5	1				4
20. Романтизм в Німеччині. Їєнська школа. Творчість	10	2	2		4	2	6	1	1			4

Новаліса. Гейдельбергська школа. Творчість Гофмана.												
21. Романтизм у Франції.	4	2			2		4					4
22. Романтизм у Англії. Творчість В. Блейка, лекістів, Д.Г. Байрона, П. Б. Шеллі.	12	2	2		4	4	4					4
Змістовий модуль VI Література американського Романтизму												
23 Американський романтизм.	10	2	2		4	2	8				2	6
Усього годин	180	32	28		60	60	136	10	6		30	90
ІНДЗ												
Усього годин												

5. Теми семінарських занять

Назва теми	Кількість годин
1. Загальна характеристика літератури Середньовіччя. Героїчний епос.	2
2. Епоха Відродження. Відродження в Італії.	2
4. Література Відродження у Франції.	1
5. Північне Відродження. Література Відродження в Іспанії та Португалії.	1
6. Література Відродження в Англії – загальні тенденції.	
7. Творчість В. Шекспіра.	2
8. Історико-літературний процес 17 століття.	2
9. Французька література 17 ст. П. Корнель, Ж. Расін, Ж.Б. Мольєр.	2
10. Іспанська література 17 ст. Л. де Вега.	1
11. Німецька література 17 ст.	
12. Англійська література 17 ст.	1
13. Література XVIII в і рух Просвіти. Основні напрямки літератури епохи Просвіти.	2
14. Рух Просвіти в Німеччині.	4
15. Просвіта в Англії. Творчість Д. Свіфта.	2
16. Романтизм в Німеччині. Їєнська школа. Творчість Новаліса. Гейдельбергська школа. Творчість Гофмана.	2
17. Романтизм у Англії. Творчість В. Блейка, лекістів, Д.Г. Байрона, П. Б. Шеллі.	2

6. Самостійна робота

№	Назва теми	Кількість годин
1.	Роман епохи Відродження.	4
2.	Еволюція образу Фауста від Середньовіччя до Романтизму	8
3.	Герой літератури Середньовіччя та Відродження.	8
4.	Еволюція образу Дон Жуана від Середньовіччя до Романтизму	10
5.	Англійська ренесансна поезія.	6
6.	Тематика та проблематика англійської літератури 17 – 18 століть.	22

7. Індивідуальні завдання

Підготовка групового проекту за однією із запропонованих тем.

Теми для рефератів

1. Особистість нової людини епохи Відродження.
2. Зв'язок Відродження з античністю.
3. Особливості стилю і форми в «Книзі пісень» Ф. Петрарки.
4. Жанри ранньої творчості Д. Боккаччо.
5. Розвиток жанру новели в літературі європейського Відродження.
6. Політична і літературна діяльність Н. Макіавеллі.
7. Роль Д. Чосера в англійській літературі.
8. Тема дурості в європейській літературі Відродження.
9. Традиції гуманістичного мислення в «Утопії» Т. Мора.
10. Жанри італійського Відродження.
11. Ренесансний театр.
12. Творчість П. Ронсара.
13. Сюжетна особливість поем Л. Аріосто.
14. Особливості жанру утопії в романі Ф. Рабле «Гаргантюа і Пантагрюель».
15. Есеїстика М. Монтеня.
16. Образ Дон Кіхота.
17. Розвиток комічного жанру у творчості В. Шекспіра.

8. Методи навчання

Лекції, реферування, конспектування, підготовка усних та письмових доповідей, виконання ІНДЗ, виконання практичних та творчих завдань.

9. Методи контролю

Усна, письмова перевірка, практична перевірка.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота			Підсумковий тест (іспит)	Сума
ЗМ 1	ЗМ 2	ЗМ 3		
25	25	25	25	100
25	15	15	50	100

11. Методичне забезпечення

Опорні конспекти; методичні рекомендації до підсумкового контролю та виконання індивідуальних завдань; перелік основних термінів та понять з дисципліни; питання для самоконтролю за темами; мультимедійні лекції, фонд електронних документів та друковані посібники.

12. Рекомендована література

Базова

1. Андреев Л. Г., Козлова Н.П., Косиков Г.К. История французской литературы. – М., 1987.
2. Давиденко Г.Й. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження. – К., 2007.
3. История западноевропейской литературы. Средние века Возрождение / М.П. Алексеев. - М., 2000. - С. 48 - 97.
4. История западноевропейской литературы средних веков / О.М. Федотов. – М., 2002.
5. История зарубежной литературы XVII в. / Под ред. Н.Т. Пахсарьян. – М., 2005.
6. История зарубежной литературы XVII века / Под ред. З. И. Плавскина. – М., 1987.
7. История зарубежной литературы 17 века / Под ред. М.В. Разумовской. – М., 1999.
8. Шайтанов И.О. История зарубежной литературы. Эпоха Возрождения. – М.: Владос, 2001. – Т. 1. – 208 с. – С. 52 – 65, С. 66 – 90.

Допоміжна

1. Аникст А.А. Гёте и «Фауст». – М., 1983.
2. Аникст А.А. Творческий путь Гёте. – М., 1986.
3. Бахтин М.М. Творчество Рабле и народная культура Средневековья и Ренессанса. – М., 1990.
4. Єременко О.В. Поборник природних прав людини // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 1999. - № 6. – С. 39 – 40.
5. Елистратова К. Английский роман эпохи Просвещения. – М., 1966.
6. Жирмунский В.И. Очерки по истории западноевропейской литературы. – М., 1972.

7. Жованик Л. Основні проблеми й конфлікти п'єси Мольєра «Міщанин–шляхтич» // Зарубіжна література. – 2004. – № 45. – С. 4 – 7.
8. История зарубежного театра. – Ч.1. – М., 1971.
9. Пуришев Б. Проблема Просвещения в мировой литературе. – М., 1970.
- 10.Шалагінов Б.Б. Сентименталізм у Франції. Руссо // Зарубіжна література. – 2004. – № 6. – С. 4 – 7.

13. Інформаційні ресурси

[http:// ukrlib.com.ua](http://ukrlib.com.ua)

[http:// www.lib.org.ua](http://www.lib.org.ua)

[http:// www.ruthenia.ru](http://www.ruthenia.ru)

[http:// slovar.lib.ru](http://slovar.lib.ru)

[http:// philolog.ru](http://philolog.ru)

<http://feb-web.ru>